

Brüssel, 19. juuni 2026
(OR. en)

EUCO 8/26

CO EUR 7
CONCL 2

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa Ülemkogu kohtumine (18. ja 19. juuni 2026) – Järeldused

Delegatsioonidele edastatakse järeldused, mis Euroopa Ülemkogu võttis vastu eespool nimetatud kohtumisel.

I. UKRAINA

1. Euroopa Ülemkogu pidas arvamuste vahetuse Ukraina presidendi Volodõmõr Zelenskõiga.
2. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas oma jätkuvat kindlat ja vankumatut toetust Ukraina sõltumatusesele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele Ukraina rahvusvaheliselt tunnustatud piirides. Euroopa Liit jätkab sarnaselt meelestatud partnerite ja liitlastega koordineeritud Ukrainale ja Ukraina rahvale ulatusliku poliitilise, rahalise, majandusliku, humanitaar-, sõjalise ja diplomaatilise toetuse andmist.
3. Euroopa Ülemkogu peab tervitatavaks Ukraina Euroopa Liiduga ühinemist käsitleva valitsustevahelise konverentsi toimumist ja põhiküsimuste teemaploki avamist 15. juunil 2026 ning jääb ootama teiste teemaplokkide avamist kooskõlas saavutatust lähtumise põhimõttega.
4. Euroopa Liit toetab kõikehõlmavat, õiglast ja püsivat rahu Ukrainas, mis tugineb ÜRO põhikirja põhimõtetele ja rahvusvahelisele õigusele ning mida toetavad kindlad ja usaldusväärsed julgeolekutagatised Ukraina jaoks. Õiglast ja püsivat rahu on võimalik saavutada üksnes lahendusega, mis austab Ukraina sõltumatust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust. Piire ei tohi jõuga muuta, agressorit ei tohi premeerida ning tagada tuleb Ukraina pikaajaline julgeolek ja võime end kaitsta. Otsust, kuidas jõuda rahuni Ukrainas, ei saa teha ilma Ukrainata. Euroopa Liit teeb otsuseid küsimustes, mis kuuluvad tema pädevusse või mõjutavad tema julgeolekut.

5. Euroopa Ülemkogu toetab diplomaatilisi jõupingutusi Venemaa agressioonisõja lõpetamiseks ning rõhutab ELi valmisolekut tõhustada oma osalemist selles kontekstis kooskõlas liidu eesmärgiga edendada rahu, nagu on sätestatud aluslepingutes. Euroopal on võtmetähtsusega roll edaspidi kokkuleppele jõudmisel ja ta on valmis kaitsma oma huve. Kuna Venemaa ei ole suutnud saavutada oma sõjalisi ja strateegilisi eesmärke, on ta intensiivistanud raketi- ja droonirünnakuid Ukraina linnade ja energiataristu vastu. Euroopa Ülemkogu kutsub Venemaad tungivalt üles näitama tegelikku valmisolekut rahuks, nõustuma täieliku, tingimusteta ja kohese relvarahuga ning alustama sisulisi läbirääkimisi õiglase ja püsiva rahu saavutamiseks.

6. Euroopa Ülemkogu mõistab teravalt hukka Venemaa-poolse hiljutise tõsise eskaleerimise, sealhulgas ulatuslikud raketi- ja droonirünnakud tsiviilelanike vastu Ukrainas, hiljutised rünnakud UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluva Kiievi Petšerski suurskloostri vastu ning üha agressiivsema, hoolimatuma ja vastutustundetuma käitumise ELi liikmesriikide suhtes, sealhulgas välisriigist lähtuvad infomanipulatsioonid ja sekkumised ning ähvardused Euroopa diplomaatilise kohaloleku vastu Ukrainas. Hiljutine intsident, mil lõhkeaineid kandnud Venemaa droon tabas Rumeenias asuvat eluhoonet, ning sarnased intsidendid teistes liikmesriikides tulenevad otseselt Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast ning ohustavad ELi kodanike julgeolekut ja piirkondlikku stabiilsust. Euroopa Ülemkogu mõistab teravalt hukka liikmesriikide õhuruumi ja territoriaalvete korduvad rikkumised ning rõhutab, et Venemaa kannab täit vastutust oma eskaleeriva käitumise ja jätkuva sõjalise tegevuse tagajärgede eest. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas oma vankumatut pühendumust kõigi liikmesriikide julgeolekule.

7. Euroopa Liit ja liikmesriigid on valmis andma, eelkõige hea tahte koalitsiooni kaudu ja koostöös Ameerika Ühendriikidega, panuse kindlatesse ja usaldusväärsetesse julgeolekutagatistesse Ukraina jaoks. See hõlmab toetust Ukraina võimele tõhusalt agressiooni ära hoida ja end kaitsta, seda ka pikas perspektiivis, muu hulgas Euroopa Liidu Ukrainat toetava sõjalise abi missiooni (EUMAM Ukraine) ja Ukrainas läbiviidava Euroopa Liidu nõuandemissiooni (EUAM Ukraine) kaudu, ning toetust relvarahu järelevalvele ELi Satelliidikeskuse kaudu. Euroopa Liidu ja liikmesriikide panus lähtub nende vastavatest pädevustest ja võimetest ning on kooskõlas rahvusvahelise õigusega.
8. Euroopa Ülemkogu mõistab Venemaa teravalt hukka selle eest, et ta sihib süstemaatiliselt ja tahtlikult Ukraina tsiviil- ja energiataristut, ning kutsub üles viivitamata lõpetama Ukraina tuumarajatiste lähedal kogu sõjalise tegevuse, mis seab tõsisesse ohtu nende rajatiste ohutuse ja julgeoleku. Ülemkogu kutsub samuti üles veelgi intensiivsematele ELi jõupingutustele, mis on koordineeritud rahvusvaheliste partnerite jõupingutustega, et toetada Ukrainat tema elutähtsa taristu ja energiasüsteemi kiireloomulisel parandamisel ning taastamisel ja nende vastupidavuse tugevdamisel enne järgmist talve ning tagada Tšornobõli tuumareaktori ohutuskatte kiire parandamine. Samal ajal innustab ülemkogu tõhustama piirkondlikku energiakoostööd ja piiriülest elektrivõrkude ühendamist.
9. Euroopa Liit võtab jätkuvalt väga tõsiselt kohustust toetada Ukraina taastamist, taastumist ja ülesehitamist koostöös rahvusvaheliste partneritega. Sellega seoses jääb Euroopa Ülemkogu ootama 25. ja 26. juunil 2026 Gdanskis toimuvat Ukraina taastamise konverentsi.
10. Euroopa Ülemkogu jääb ootama esimest väljamakset Ukrainale 2026. ja 2027. aastaks antavast 90 miljardi euro suurusest laenust, mis tehakse enne 2026. aasta juuni lõppu. Ülemkogu kutsub liikmesriike üles jätkama nende kahepoolset toetust Ukrainale ning rõhutab, kui oluline on jätkata ELi teavitustegevust kolmandate riikide suunal, et tagada täiendav rahvusvaheline toetus, aitamaks vähendada Ukraina rahaliste vahendite püsivat puudujääki. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, kui oluline on, et Ukraina jätkaks õigusriigi põhimõtte järgimist, ning tervitab käimasolevaid reformipüüdlusi.

11. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui oluline on teha edasisi püsivaid jõupingutusi Ukrainale sõjalise toetuse andmiseks, sealhulgas Ukraina toetuslaenu kaudu, ning viivitamata kiirendada esmatähtsa varustuse, eelkõige õhutorjesüsteemide, laskemoona, droonide ja rakettide tootmist ja tarnimist, muu hulgas eesmärgiga aidata Ukrainal kaitsta oma tsiviilelanikkonda ning oma energia- ja elutähtsat taristut. Sellega seoses on endiselt väga oluline veelgi tõhustada ELi ja Ukraina kaitsetööstuse koostööd.
12. Igasuguse sõjalise toetuse ja julgeolekutagatiste andmisel Ukrainale austatakse täielikult teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitikat ning võetakse arvesse kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.
13. Euroopa Liit jääb kindlaks oma otsusele suurendada veelgi survet Venemaale ja jätkata Venemaa sõjamajanduse nõrgestamist, et ta lõpetaks oma jõhkra agressioonisõja ja alustaks sisulisi läbirääkimisi rahu saavutamiseks. Euroopa Ülemkogu kordab, kui oluline on veelgi vähendada Venemaa energiaturgusid, ohjata Venemaa varilaevastiku tegevust ning avaldada veelgi suuremat survet Venemaa pangandussüsteemile. Euroopa Ülemkogu peab tervitatavaks, et pärast 20. sanktsioonide paketi vastuvõtmist võeti hiljuti vastu uued sanktsioonid, mis on suunatud eelkõige varilaevastiku vastu. Ülemkogu esitab üleskutse võtta kiirelt vastu 21. sanktsioonide pakett. Venemaa varilaevastiku ärimudeli õõnestamiseks on vaja kogu ahelat hõlmavat lähenemisviisi ning koordineerimist liikmesriikide vahel ja partneritega, sealhulgas ühist lähenemist selle laevastiku põhjustatud märkimisväärsete keskkonna-, julgeoleku- ja meresõiduohutuse riskidega tegelemisele. Euroopa Ülemkogu rõhutab samuti, et on oluline jätkata sanktsioonide koordineerimist G7 ja teiste sarnaselt meelestatud partneritega, tugevdada olemasolevate meetmete jõustamist ja kõrvaldada lüngad ning tugevdada veelgi sanktsioonidest kõrvalehoidmise vastaseid meetmeid. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et seni, kuni Ukrainas ei ole saavutatud õiglast ja püsivat rahu, ei tohiks normaliseerida Venemaa osalemist rahvusvahelistel spordi- ja kultuuriüritustel.

14. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki riike tungivalt üles lõpetama viivitamata Venemaale tema Ukraina-vastases agressioonisõjas igasuguse otsese ja kaudse abi andmise, eelkõige kaheksuguse kasutusega kaupade ja nende osade tarnimise. Eelkõige mõistab ülemkogu teravalt hukka KR DV relvajõudude siirmise Ukraina-vastasesse sõtta ning muu hulgas Iraani, Valgevene ja KR DV jätkuva sõjalise toetuse Venemaale.
15. Euroopa Ülemkogu kutsub Venemaad ja Valgevenet taaskord tungivalt üles tagama viivitamatumt kõigi ebaseaduslikult väljasaadetud ja ümberasustatud Ukraina laste ja muude tsiviilisikute turvalise ja tingimusteta Ukrainasse tagasipöördumise. Sellega seoses peab ülemkogu tervitatavaks Ukraina laste tagasitoomise rahvusvahelise koalitsiooni kõrgetasemelisel kohtumisel võetud kohustust tõhustada meetmeid nende tagasitoomise tagamiseks. Rahu suunas liikumise juurde peavad jätkuvalt kuuluma ka muud humanitaartegevusega seotud jõupingutused ja usalduse suurendamise meetmed, eelkõige sõjavangide vahetamine ja tsiviilisikutest kinnipeetavate tagasipöördumine.
16. Euroopa Ülemkogu kinnitab ka veel kord ELi pühendumust sellele, et tagatakse täielik vastutusele võtmine Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga seoses toime pandud sõjakuritegude ja muude raskeimate kuritegude eest. Sellega seoses peab Euroopa Ülemkogu tervitatavaks Ukraina kahjunõuete rahvusvahelise komisjoni loomist käsitleva konventsiooni Euroopa Liidu nimel ratifitseerimist ning Ukraina-vastaste agressioonikuritegude erikohtu osas tehtud edusamme. Ülemkogu innustab tegema Euroopa Nõukogu raames täiendavaid pidevaid jõupingutusi nende kahe rahvusvahelise organi töölerakendamiseks.
17. Pidades silmas võimalikku ohtu, sealhulgas pikemaajalist ohtu, mida kujutavad ELi sisejulgeolekule Venemaa endised võitlejad, kes on osalenud Ukraina-vastases agressioonis, ning võttes arvesse komisjoni ja kõrge esindaja asjaomast ettepanekut, innustab Euroopa Ülemkogu tegema täiendavat tehnilist tööd, et hinnata selle küsimuse käsitlemise võimalikke viise, ilma et see piiraks liikmesriikide pädevust selles valdkonnas.
18. Euroopa Ülemkogu pöördub selle küsimuse juurde tagasi oma järgmisel kohtumisel.

II. LÄHIS-IDA

Iraan

19. Euroopa Ülemkogu peab tervitatavaks USA ja Iraani vahelist vastastikuse mõistmise memorandumit, mis annab võimaluse saavutada piirkondlik stabiilsus ning taastada täielikult meresõiduvabadus ja ohutu transiit läbi Hormuzi väina. Ülemkogu peab tervitatavaks jätkuvaid diplomaatilisi jõupingutusi rahukokkuleppe saavutamiseks ning rõhutab, et on oluline leida läbirääkimiste teel pikaajaline lahendus kõigile lahtistele küsimustele kooskõlas rahvusvahelise õigusega. Ülemkogu tunnustab Pakistani, Katari ja teisi piirkondlikke partnereid nende vahendamispüüdluste eest. Euroopa Liit jätkab tihedas koostöös piirkondlike partneritega diplomaatilistes jõupingutustes osalemist ning on valmis toetama kokkuleppe rakendamist.
20. Euroopa Ülemkogu toonitab vajadust austada meresõiduvabadust ja meresõidu turvalisust kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooniga. Euroopa Ülemkogu peab tervitatavaks liikmesriikide ja partnerite väljakuulutatud jõupingutusi, et tagada meresõiduvabadus Hormuzi väinas, kui tingimused on täidetud. Hormuzi väinaga seotud kokkulepped ei tohi mingil viisil meresõiduvabadust piirata ega selle haldamist muuta.
21. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde ELi merendusjulgeoleku operatsiooni EUNAVFOR ASPIDES rolli, rõhutab selle potentsiaali aidata kaasa piirkonna stabiliseerimisele ning kutsub üles operatsiooni kooskõlas selle volitustega tugevdama.

22. Euroopa Ülemkogu kordab, et Iraanil ei tohi kunagi lubada tuumarelva omandada. Ülemkogu kutsub Iraani tungivalt üles täitma oma õiguslikult siduvaid tuumarelva leviku tõkestamise lepingu kohaseid kohustusi, mis on seotud tuumaenergiaalaste kaitsemeetmetega, ning alustama taas täielikku koostööd Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuriga. Samuti kutsub ülemkogu Iraani üles lõpetama oma destabiliseeriva tegevuse, sealhulgas oma ballistiliste raketite programmi. Võttes arvesse kasvavat ohtu, mis lähtub kuritegelike võrgustike ja muude käsilaste kasutamisest Iraani luureteenistuste poolt, kinnitavad Euroopa Liit ja selle liikmesriigid veel kord oma pühendumust teha tihedat koostööd sellise vaenuliku tegevuse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks.
23. Euroopa Ülemkogu kutsub Iraani režiimi üles lõpetama vägivalla ja repressioonid oma rahva vastu. Ülemkogu kutsub üles austama Iraani rahva universaalseid inimõigusi ja põhivabadusi, sealhulgas õigust valida ise oma tulevik. Sellega seoses jätkab Euroopa Liit tööd vastutavate isikute vastu suunatud täiendavate piiravate meetmetega.
24. Euroopa Liit jätkab tööd, sealhulgas koos piirkondlike ja ülemaailmsete partneritega, et leevendada kriisi mõju ja vähendada ülemaailmset haavatavust seoses olukorraga Hormuzi väinas, sealhulgas energiatarneteede mitmekesistamise kaudu. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks algatused, mille komisjon on välja pakkunud, et käsitleda tagajärgi ELile seoses energiapuuduse, energiahindade ja ülemaailmsete tarneahelatega, sealhulgas toiduga kindlustatusega, ning kutsub nõukogu ja komisjoni üles olukorda jätkuvalt jälgima. Ülemkogu kordab, kui oluline on tagada valmisolek, sealhulgas seoses võimalike tulevaste rändevoogudega, tehes koostööd päritolu- ja transiidiriikidega.

Gaza / Jordani Läänekallas

25. Euroopa Ülemkogu väljendab sügavat muret halveneva olukorra pärast Gazas ja Jordani Läänekaldal, sealhulgas püsiva ja laastava humanitaarkriisi pärast Gazas. Ülemkogu kutsub Iisraeli üles võimaldama humanitaarabi viivitamatut ja takistamatut pääsu Gazasse ning selle katkematut ja piisavat jagamist kogu Gazas, sealhulgas lisaks maismaateedele Küprose merekoridori kaudu, ning võimaldama ÜRO-l ja selle asutustel ning humanitaarabiorganisatsioonidel teha sõltumatut ja erapooletut tööd elude päästmiseks ja kannatuste vähendamiseks. Samuti kutsub ülemkogu Iisraeli üles taasavama Gaza piiriületuspunktid ning Gaza ja Jordani Läänekalda vahelise meditsiinilise evakuatsiooni koridori, võimaldama rahvusvahelise meedia juurdepääsu ning pöörama tagasi oma otsuse valitsusväliste organisatsioonide registreerimise seaduse kohta. Euroopa Ülemkogu kutsub Iisraeli tungivalt üles täitma kõiki rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas rahvusvahelisest humanitaarõigusest tulenevaid kohustusi. Tsiviilelanike kaitse tuleb alati tagada.
26. Euroopa Ülemkogu kordab, et Euroopa Liit on pühendunud kõikehõlmavale, õiglasele ja püsivale rahule, mis kooskõlas asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega tugineb kahe riigi kooseksisteerimisel põhinevale lahendusele, kus kaks demokraatlikku riiki – Iisrael ja Palestiina – elavad rahu kõrvuti turvalistes ja tunnustatud piirides. Ülemkogu tunnistab kodanikuühiskonna olulist rolli rahuloomepüüdlustes ning vajalike eelduste loomisel selleks, et Iisraeli ja Palestiina vahel saavutataks läbirääkimiste teel püsiv rahu, ning väljendab sellega seoses heameelt, et Pariisis toimus 12. juunil 2026 teemakohane konverents.

27. Tuletades meelde oma varasemaid järeldusi, väljendab Euroopa Ülemkogu muret selle pärast, et ükski osaleja pole teinud edusamme ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2803 relvarahu- ja kõigi muude sätete rakendamisel. Ülemkogu kutsub kõiki osalejaid üles neid täielikult rakendama kooskõlas asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide ning rahvusvaheliste poliitiliste ja õiguslike põhimõtetega. Euroopa Ülemkogu nõuab Hamasi ja teiste relvastatud valitsusväliste osalejate täielikku desarmeerimist, Iisraeli vägede täielikku väljaviimist Gaza sektorist ja ajutiste rahvusvaheliste stabiliseerimisjõudude siirmist, nagu on ette nähtud Gaza konflikti lõpetamise ulatuslikus kavas. Euroopa Liit on kindlalt vastu Iisraeli teatatud kavatsusele kontrollida 70 % Gaza territooriumist.
28. Euroopa Ülemkogu mõistab hukka kinnipeetavate, sealhulgas Euroopa kodanike väärkohtlemise, mis leidis aset peale humanitaarlaevastiku Global Sumud Flotilla kinnipidamist rahvusvahelistes vetes, ning inimõiguste rikkumisi õhutavate ja propageerivate äärmuslastest ministrite käitumise. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks, et nõukogu jätkab sellega seotud meetmete läbivaatamist.
29. Euroopa Liit jätkab tööd Gaza konflikti lõpetamise ulatusliku kava rakendamiseks kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2803, sealhulgas Rafahi piiriületuspunktis läbiviidava Euroopa Liidu piirihaldamise abimissiooni (EU BAM Rafah) ja Palestiina aladel läbiviidava Euroopa Liidu politseimissiooni (EUPOL COPPS) kaudu, ning Gaza üles- ja ümberehitamiseks kooskõlas rahvusvahelise õigusega. Euroopa Liit jätkab Palestiina omavalitsuse, sealhulgas tema reformikava toetamist, et Palestiina omavalitsus saaks turvaliselt taastada tegeliku kontrolli Gaza üle. Euroopa Ülemkogu kutsub veelkord Iisraeli üles andma kiiresti üle kõik kinnipeetud maksutulud ning pikendama Iisraeli ja Palestiina pankade vahelisi korrespondentpangandusteenuseid, mis mõlemad on vajalikud Palestiina omavalitsuse nõuetekohase toimimise ja elanikkonnale esmatähtsate teenuste osutamise tagamiseks. Euroopa Ülemkogu peab tervitatavaks Euroopa rahaliste vahendite hiljutist eraldamist Palestiina omavalitsusele, sealhulgas PEGASE mehhanismi kaudu.

30. Euroopa Ülemkogu kordab, et mõistab hukka Iisraeli ühepoolse tegevuse, mille eesmärk on laiendada oma kohalolekut Jordani Läänekaldal, sealhulgas Ida-Jeruusalemmas, mis tunnistati Rahvusvahelise Kohtu 19. juuli 2024. aasta nõuandvas arvamuses ebaseaduslikuks. Ülemkogu kutsub Iisraeli valitsust tungivalt üles rahvusvahelise õiguse kohaselt ebaseaduslike asunduste laiendamist tagasi pöörama, sealhulgas E1 piirkonnas, täitma oma rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi ja kaitsma okupeeritud alade palestiinlastest elanikke, sealhulgas kristlikke kogukondi ja muid vähemusi, ning tagama Jeruusalemma pühapaikade *status quo* säilitamise ja austamise. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et ettevõtjad ei tohiks esitada pakkumusi E1 või muude asunduste arendamisega seotud ehituslepingute saamiseks, ning toonitab, et asunduste ehitamises osalemine toob ettevõtjate jaoks kaasa õiguslikke ja mainega seotud tagajärgi, sealhulgas rahvusvahelise õiguse tõsiste rikkumiste riski. Euroopa Ülemkogu mõistab hukka asunike jätkuva ja kasvava vägivalda Palestiina tsiviilelanike vastu, kutsub üles süüdlased vastutusele võtma ning peab tervitatavaks piiravate meetmete vastuvõtmist äärmuslastest asunike ning üksuste ja organisatsioonide vastu, kes toetavad asunike vägivalda Palestiina tsiviilelanike vastu. Ülemkogu peab samuti tervitatavaks Hamasi vastu suunatud täiendavate piiravate meetmete vastuvõtmist. Euroopa Ülemkogu mõistab hukka asjaolu, et Iisrael võttis vastu surmanuhtluse seaduse, mis on diskrimineeriv, ning kutsub üles seda viivitamata kehtetuks tunnistama. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse esitada valikuvõimalused enne nõukogu 13. juuli 2026. aasta istungit, võttes arvesse ebaseaduslike asundustega seotud üha halvenevat olukorda.

Liibanon

31. Euroopa Ülemkogu väljendab tõsist muret relvarahu jätkuvate rikkumiste pärast ning kutsub kõiki osalejaid tungivalt üles relvarahu täielikult rakendama, käimasolevates kõnelustes konstruktiivselt osalema, edasisi tsiviilohvreid ja sundrännet vältima ning jõudma püsiva poliitilise lahenduseni, mis tagab rahu ja julgeoleku nii Liibanonile kui ka Iisraelile. Euroopa Liit on valmis toetama Liibanoni ja Iisraeli vahelise kokkuleppe rakendamist. Euroopa Ülemkogu kutsub üles vaenutegevust püsivalt lõpetama, kaitsma tsiviilisikuid ja tsiviiltaristut ning täielikult austama rahvusvahelist õigust, sealhulgas rahvusvahelist humanitaarõigust.

32. Euroopa Ülemkogu mõistab teravalt hukka Hezbollahi rünnakud Iisraeli vastu ja Põhja-Iisraeli tsiviilelanikkonna vastu ning kutsub üles Hezbollahi täielikult desarmeerima. Ülemkogu kutsub Iisraeli üles austama Liibanoni suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning viima oma väed Liibanonist välja kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1701. Samuti kutsub ülemkogu Iisraeli üles hoiduma olukorra edasisest eskaleerimisest. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas ELi toetust Liibanoni rahva turvalisuse tagamise jõupingutustele ning Liibanoni suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele. Ülemkogu kordab, et EL toetab täielikult Liibanoni valitsuse jõupingutusi tugevdada riigi institutsioone, sealhulgas Liibanoni relvajõude, et saavutada kontroll kogu Liibanoni territooriumi üle, ja kehtestada relvade valdamise suhtes riigi monopol. Euroopa Liit jätkab Liibanoni relvajõudude toetamist, sealhulgas võimaliku ÜJKP missiooni ning Euroopa rahutagamisrahastust antava jätkuva ja tugevdatud toetuse kaudu. Euroopa Liit jätkab pikaajalise püsiva toetuse andmist tihedas koostöös rahvusvaheliste partneritega.
33. Euroopa Liit on jätkuvalt pühendunud rohkem kui miljonile ümberasustatud isikule hädaabi andmisele lisaks 100 miljoni euro suurusele humanitaarabile, mis eraldati pärast vaenutegevuse puhkemist, ja piirkondlike partneritega koordineeritud humanitaarabi õhusilla operatsioonidele.
34. Euroopa Ülemkogu kordab oma üleskutset, et kõik osapooled rakendaksid täielikult ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1701. Ülemkogu kordab, et mõistab hukka UNIFILi isikkoosseisu vastased lubamatud ja ebaseaduslikud rünnakud ja kutsub üles viima läbi põhjaliku uurimise. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et ÜRO jätkuv kohalolek Liibanonis UNIFILi-järgses kontekstis on oluline, ning kinnitab taas ELi valmisolekut anda 2027. aastal sellesse oma panus.

III. JÄRGMINE MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK

35. Pärast eesistujariigi Küprose tehtud tööd ja arve sisaldava läbirääkimispaketi esitamist pidas Euroopa Ülemkogu arvamuste vahetuse uue mitmeaastase finantsraamistiku üle.
36. Euroopa Ülemkogu kutsub eesistujariiki Iirimaad üles edendama läbirääkimispaketiga tehtavat tööd oktoobris toimuvaks Euroopa Ülemkogu kohtumiseks, et jõuda õigeaegselt kokkuleppele. Kokkulepe enne 2026. aasta lõppu võimaldaks seadusandlike aktide vastuvõtmist 2027. aastal, mis on vajalik tagamaks, et ELi rahalised vahendid jõuavad 2028. aasta jaanuaris katkestusteta toetusesaajateni.

IV. KONKURENTSIVÕIME JA ÜLEMAAILMSED MAJANDUSLIKUD VÄLJAKUTSED

37. Keerulist geomajanduslikku konteksti arvesse võttes arutas Euroopa Ülemkogu käimasolevaid jõupingutusi, et tugevdada ELi konkurentsivõimet ja strateegilist autonoomiat, suurendada vastupanuvõimet ja majandusjulgeolekut, edendada tehnoloogilist innovatsiooni, säilitada Euroopa jõukus ja sotsiaalne mudel ning parandada elatustaset.

38. Tuletades meelde Euroopa Ülemkogu poolt 2026. aasta märtsis seatud eesmärgid ja ajakava, tegi Euroopa Ülemkogu kokkuvõtte edusammudest seoses tegevuskavaga „Üks Euroopa, üks turg“ ja selle elluviimisega kooskõlas institutsioonidevahelise tegevuskavaga. Ülemkogu rõhutab, et on vaja kiiresti teha otsustavaid edusamme ühtse turu, lihtsustamise ja halduskoormuse vähendamise, sealhulgas kavandamis- ja loamenetluste kiirendamiseks tehtavate edasiste algatuste, taskukohaste energiahindade ja energialiidu 2030, Euroopa tööstuse uuendamise ja innovatsiooni edendamise ning sõltuvuste vähendamise ja investeringute kaasamise valdkonnas, kooskõlas kokkulepitud tähtaegadega. Seejuures tuleb Euroopa Ülemkogu meelde vajadust kiirendada tööd seoses energiahindade alandamisega, puhtale energiale ülemineku ja süsinikuheite vähendamisega, võttes arvesse tehnoloogianeutraalsust, ning meie vastupanuvõime tugevdamisega. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse esitada 2026. aasta juuli keskpaigaks konkreetne ettepanek heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamise kohta, sealhulgas tasuta heitkoguse ühikute kohta, kooskõlas komisjoni presidendi 2026. aasta märtsi kirjaga ning esitada samal ajal eraldi ettepanek, et käsitleda mõne tööstussektori väljendatud muret HKSi võrdlusaluste pärast, säilitades samal ajal HKSi olulise rolli kliimapöördes ja energiasüsteemi ümberkujundamises.
39. Euroopa Ülemkogu pidas strateegilise mõttevahetuse ülemaailmse makromajandusliku tasakaalustamatuse küsimuses.
40. Euroopa Ülemkogu jätkab konkurentsivõime tegevuskava käsitlemist ja pöördub selle juurde tagasi oma 2026. aasta oktoobri kohtumisel.

V. EUROOPA KAITSE JA JULGEOLEK

41. Seistes silmitsi tõsiste julgeolekualaste ohtude ja väljakutsetega ning olukorras, kus Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on Euroopa Liidu jaoks endiselt eksistentsiaalne väljakutse, tuleb Euroopa kaitsevalmidust 2030. aastaks otsustavalt suurendada. Tuginedes hiljutistele edusammudele, kutsub Euroopa Ülemkogu üles taas kiireloomuliselt tegutsedes suurendama jõupingutusi, et saavutada see eesmärk kiiresti ja mastaapselt, vähendada strateegilisi sõltuvusi ja käsitleda lünki üliolulistest võimetest, kasutades 360 kraadi lähenemisviisi.

42. Pärast liikmesriikide õhuruumi korduvat rikkumist rõhutab Euroopa Ülemkogu, et oluline on tagada kogu ELi maismaa-, õhu- ja merepiiride kaitse. Eelkõige mõistab Euroopa Liit teravalt hukka 29. mai 2026. aasta tõsise intsidendi, mille käigus lõhkeaineid kandnud Venemaa droon tabas Rumeenias asuvat eluhoonet, ning tunnistas vahetuid ohte ELi idatiival. Euroopa Liit väljendab oma täielikku solidaarsust Rumeenia ja kõigi samasugustest intsidentidest mõjutatud liikmesriikidega. Tuginedes tehtud edusammudele, kutsub Euroopa Ülemkogu üles kiirendama jõupingutusi, et tugevdada kaitset selliste ohtude vastu, sealhulgas käimasolevat tööd idatiiva seire projektiga ja muude algatustega, mis aitavad kaitsta kõiki ELi piire.
43. Ühtlasi mõistab Euroopa Ülemkogu hukka kõik hiljutised hübriidrännakud Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vastu. Võttes arvesse vaenulike osalejate, eelkõige Venemaa ja Valgevene püsivaid hübriidkampaniaid, kutsub Euroopa Ülemkogu üles suurendama kiiresti jõupingutusi vastupanuvõime tugevdamiseks, valmisoleku suurendamiseks, elutähtsa taristu kaitsmiseks ning hübriidrännakute ennetamiseks, ärahoidmiseks ja neile reageerimiseks. Ülemkogu peab sellega seoses tervitatavaks nõukogus seoses drooni- ja droonitõrjevõime turvalisuse tegevuskavaga tehtud tööd, mis aitab kaasa nende eesmärkide saavutamisele ning täiendab praegu kaitsevaldkonnas tehtavaid jõupingutusi.
44. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas tugevam ja võimekam Euroopa Liit aitab positiivselt kaasa üleilmse ja Atlandi-ülese julgeoleku tagamisele ning täiendab NATOt, mis on NATO liikmeks olevate riikide jaoks endiselt kollektiivkaitse alus. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui tähtis on teha koostööd sarnaselt meelestatud partneritega, kellel on ELiga ühised välis- ja julgeolekupoliitika eesmärgid.

45. Tuletades meelde oma varasemaid järeldusi, Euroopa Ülemkogu:
- a) peab tervitatavaks liikmesriikides kaitsekulutuste ulatuslikku ja jätkuvat suurendamist, millega peavad kaasnema suuremad jõupingutused, et investeerida koos paremini ja kiiremini;
 - b) peab tervitatavaks edusamme kõigis ELi tasandil kindlaks määratud prioriteetsetes võimevaldkondades täielikus kooskõlas NATOga, eelkõige seoses drooni- ja droonitõrjesüsteemide valdkonna projektidega, eelhoiatusvõime, õhukaitsevõime ja pikamaa-ründevõime ning kosmosevarade ja -teenustega. Ülemkogu kutsub liikmesriike üles otsustavalt kiirendama tööd kõigis võimekoalitsioonides. Ülemkogu kutsub Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) üles jätkama liikmesriikide toetamist erinevate võimeid käsitlevate töösuundade koordineerimisel;
 - c) kordab tungivat vajadust tugevdada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi, et võimaldada vajaliku varustuse, sealhulgas Ukraina toetamiseks ette nähtud prioriteetse varustuse tarnimist vajaliku kiirusega ja vajalikus mahus. Kõigil tasanditel on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et kohandada ja suurendada tootmisvõimsust ning viia teadusuuringute, uute tehnoloogiate ja innovatsiooni kaudu ellu kaitsevalmiduse eesmärgi saavutamiseks vajalik kaitsetööstuse ümberkujundamine. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles suurendama sel eesmärgil oma koostööd kaitsetööstusega ning eelkõige tagama kaitsevõime koalitsioonide töös võimete ja tööstuse mõõtme tiheda kooskõla, tehes seda EDA ja tööstusmõõtme puhul komisjoni toetusel;
 - d) kordab, et on tähtis tagada Euroopa kaitseturu nõuetekohane toimimine ja edasine integreerimine kogu liidus, sealhulgas ELi-sisene piiriülene juurdepääs kaitsevaldkonna tarneahelatele, eeskätt VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate jaoks. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et kaitseotstarbeliste toodete ekspordi lubamise või keelamise otsuse teeb iga liikmesriik ise;

- e) rõhutab, et Euroopa peab jätkama õppimist Ukraina kogemustest uute tehnoloogiate vallas, rakendama neid innovatsiooni- ja võimearendusprotsessides ning tegema koostööd Ukraina tööstusega, sealhulgas kaitsevõime koalitsioonidega. Ülemkogu peab tervitatavaks sellega seoses hiljuti tehtud algatusi;
- f) kutsub komisjoni, nõukogu ja liikmesriike üles kasutama täielikult ära olemasolevaid võimete arendamise ja tööstuse tugevdamisega seotud vahendeid ning võtma kiiresti edasisi meetmeid, mis on vajalikud SAFE-rahastamisvahendi ja Euroopa kaitsetööstuse programmi (EDIP) rahastamisvahendi rakendamisel. Sellega seoses rõhutab Euroopa Ülemkogu, kui oluline on viia kiiresti lõpule töö Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektidega, mis aitavad kaasa kõigi liikmesriikide kaitsevalmidusele;
- g) peab tervitatavaks poliitilist kokkulepet kaitsevalmiduse koondpaketi suhtes ja kutsub kaasseadusandjaid üles leppima 2026. aasta lõpuks kokku
 - i) erksa ja kiire kaitseinnovatsiooni programmis ning
 - ii) sõjalist liikuvust käsitlevas ettepanekus;
- h) jääb ootama komisjoni väljakuulutatud täiendavaid ettepanekuid kaitsealaste ja tundlike julgeolekualaste riigihangete kohta;
- i) peab tervitatavaks EDA raames tehtud esimesi samme liikmesriikide suuremaks toetamiseks innovatsiooni, võimete arendamise – sealhulgas nõuete ühtlustamise ja nõudluse koondamise kaudu – ja ühishangete valdkonnas. Ülemkogu kutsub EDAt ja liikmesriike üles seda tööd kiiresti jätkama;
- j) kutsub Euroopa Investeeringupankat üles jätkama kaitsevalmiduse toetamist, eelkõige Euroopa kaitsetööstuse tugevdamise, sealhulgas erainvesteeringute ligimeelitamise kaudu.

46. Eeltoodu ei mõjuta teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning võtab arvesse kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve kooskõlas aluslepingutega.
47. Euroopa Ülemkogu pöördub nende küsimuste juurde tagasi 2026. aasta oktoobris, tuginedes muu hulgas iga-aastasele kaitsevalmiduse aruandele, mille koostab EDA komisjoni ja kõrge esindaja toetusel.

VI. RÄNNE

48. Euroopa Ülemkogu tegi kokkuvõtte edusammudest seadusandlikus tegevuskavas ja oma varasemate järelduste rakendamisel. Pidades silmas komisjoni presidendi hiljutist kirja, kutsus Euroopa Ülemkogu üles jätkama intensiivsemat tööd kõigis tegevussuundades, sealhulgas välismõõtme ja laiaulatuslike partnerluste valdkonnas, kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega.
49. Euroopa Ülemkogu peab rändeteemalise strateegilise arutelu oma 2026. aasta oktoobri kohtumisel.

VII. EBASEADUSLIKUD UIMASTID

50. Selleks et reageerida ebaseaduslike uimastite kasutamise ja nendega kauplemisega seotud kasvavatele tervise-, sotsiaal- ja turvalisusalastele väljakutsetele, rõhutab Euroopa Ülemkogu, kui oluline on käsitleda uimastiprobleemi kõiki aspekte tõenditel põhineva tervikliku, kogu valitsemissektorit ja kogu ühiskonda hõlmava lähenemisviisi raames, tehes koordineeritud jõupingutusi kohalikul, piirkondlikul, riiklikul, ELi ja rahvusvahelisel tasandil. See hõlmab valmisoleku suurendamist, rahvatervise kaitset, turvalisuse tugevdamist, uimastitega seotud kahju ennetamist ning selliste Euroopa ja rahvusvaheliste partnerluste ja koostööalgatuste edendamist nagu Euroopa uimastivastane koalitsioon ja kolmandate riikidega tehtav õiguskaitsealane koostöö. Euroopa Ülemkogu rõhutab ennetamise, ravi kättesaadavuse ja sotsiaalse taasintegreerimise meetmete üliolulist rolli. Ülemkogu rõhutab meresõidu ja sadamate turvalisuse ja vastupanuvõime üleilmselt ühtlustatud ja tõhusalt jõustatava raamistiku tähtsust ning kutsub üles võtma sidusaid meetmeid nende kolmandate riikide suhtes, kes varjavad uimastikauplejaid ega täida oma rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks komisjoni ja kõrge esindaja kavatsuse esitada ettepanek uue horisontaalse sanktsioonide korra kohta, mis on suunatud rahvusvaheliste organiseeritud kuritegelike rühmituste vastu. Selline kord ei tohiks kahjustada õiguskaitset ega kohtumenetlusi ja õigusosalast koostööd.
51. Euroopa Ülemkogu kutsub üles rakendama tõhusalt ELi narkostrategiat kooskõlas nõukogus kokku lepitud rakendusraamistikuga. Selleks kutsub Euroopa Ülemkogu nõukogu, komisjoni, liikmesriike ja asjaomaseid ELi asutusi tungivalt üles tugevdama koordineerimist kõigis asjaomastes poliitikavaldkondades.
52. Euroopa Ülemkogu pöördub selle küsimuse juurde tagasi, kui see on edusammude hindamiseks asjakohane.

VIII. LAIENEMINE JA REFORMID

53. Võttes arvesse laienemisprotsessi uut hoogu ja tuletades meelde Granada deklaratsiooni, peab Euroopa Ülemkogu laienemise ja reformide teemal strateegilise arutelu oma 2026. aasta oktoobri kohtumisel.

IX. MOLDOVA VABARIIK

54. Euroopa Ülemkogu peab tervitatavaks Moldova Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemist käsitleva valitsustevahelise konverentsi toimumist ja põhiküsimuste teemaploki avamist 15. juunil 2026 ning jääb ootama teiste teemaplokkide avamist kooskõlas saavutatust lähtumise põhimõttega. Ühtlasi jääb Euroopa Ülemkogu ootama ELi ja Moldova Vabariigi tippkohtumist 22. juunil 2026.

X. LÄÄNE-BALKAN

55. Euroopa Ülemkogu peab tervitatavaks 5. juunil 2026 Montenegros Tivatis toimunud ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumist, mis aitas anda laienemisprotsessile uut hoogu. Tuletades meelde oma varasemaid järeldusi, kordab Euroopa Ülemkogu, et Euroopa Liit jätkab tihedat koostööd Lääne-Balkani partneritega ja toetab jätkuvalt nende reformipüüdlusi liikumisel ELi liikmesuse suunas. Euroopa Ülemkogu on jätkuvalt pühendunud sellele, et edendada laienemisprotsessi ajal Euroopa Liidu ja piirkonna järkjärgulist lõimimist tulemuspõhisel ja tagasipöörataval viisil.

XI. MUUD KÜSIMUSED

Ebola viirus

56. Euroopa Ülemkogu väljendab muret seoses Ebola viirushaiguse levikuga Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja Ugandas. Ülemkogu peab tervitatavaks Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) ning muude rahvusvaheliste ja Euroopa partnerite hädaolukorra vahendite kiiret eraldamist, mis võimaldab viivitamatut reageerimist, mis hõlmab epidemioloogilist seiret, kontaktide jälgimist, tervishoiusüsteemi valmisolekut ja laborivõimekuse tõhustamist. Euroopa Liit on sarnaselt varasemate haiguspuhangutega alustanud rahalise ja logistilise abi andmist, et toetada WHO, Haiguste Tõrje ja Ennetamise Aafrika Keskuse ning muude esmase humanitaar- ja tervishoiuabi andjate tööd kiireloomuliste tõkestamis- ja reageerimismeetmete koordineerimisel ja rakendamisel.
57. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu ja komisjoni üles jälgima olukorda ja selle arengut ning asjakohasel juhul määrama kindlaks sellega seotud tegevusprioriteedid ning neid koordineerima.
58. Hiljutised tervisekriisid, sealhulgas hantaviiruse kriis, toovad esile selle, et tähtis on tugev üleilmse tasandi tervisealane juhtimine ja koordineeritud reageerimine, sealhulgas WHO kaudu. Euroopa Ülemkogu rõhutab samuti ELi koordineerimisvahendite lisaväärtust. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid toetavad WHOd, et ta saaks täita oma volitusi tugevdada üleilmset hädaolukordade ennetamist, nendeks valmisolekut ja neile reageerimist.

Armeenia

59. Euroopa Ülemkogu tunnustab Armeenia ametivõime valimisprotsessi usaldusväärsuse tõhusa kaitsmise eest kooskõlas demokraatlike standarditega. Sellega seoses mõistab ülemkogu hukka Venemaa jätkuvad katsed õhnestada majandusliku sunni, survestatmise, infoa manipuleerimise ning sekkumise ja püsiva hübriidtegevuse kaudu demokraatlikke institutsioone ja sotsiaalset ühtekuuluvust Armeenias. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas Euroopa Liidu pühendumust tugevdada oma partnerlust Armeeniaga ning toetada riigi suveräänsust, vastupanuvõimet, demokraatlikke institutsioone, majandust ja ulatuslikku reformikava. Euroopa Ülemkogu peab tervitavaks 5. mail 2026 Jerevanis toimunud esimest ELi ja Armeenia tippkohtumist ning ELi ja Armeenia ühendatuspartnerluse allkirjastamist. ELi ja Armeenia kahepoolsete suhete süvendamine on investering rahusse, stabiilsusesse ja jõukusesse Lõuna-Kaukaasias ja ka laiemalt.

Rahvusvahelise õiguse järgimine

60. Tuletades meelde oma 2026. aasta märtsi järeldusi, kinnitab Euroopa Ülemkogu taas Euroopa Liidu toetust rahvusvahelist õigust kaitsvatele institutsioonidele, sealhulgas kaitses tõhusalt rahvusvahelisi kohtuid ja nende ametnikke mis tahes ähvarduste või sanktsioonide eest, ning rõhutab sellega seoses, kui oluline on takistamatu juurdepääs finants- ja muudele teenustele.

Saared ja rannikukogukonnad

61. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks komisjoni teatised „ELi saarte strateegia“ ning „ELi vastupanuvõimeliste, jõukate ja elamisväärsede rannikukogukondade strateegia“.

Euroopa poolaasta

62. Euroopa Ülemkogu arutas horisontaalse märkuse põhjal riigipõhiseid koondsoovitusi, võimaldades seega 2026. aasta Euroopa poolaasta lõpule viia.
-